

LSP

AALBORG UNIVERSITET

COK

Program for forskningsinformeret, målstyret skole- og kompetenceudvikling

– Hvorfor, hvad og hvem?

Af Lars Qvortrup, LSP, Aalborg Universitet

Program for forskningsinformeret, målstyret skole- og kompetenceudvikling – Hvorfor, hvad og hvem?

Af Lars Qvortrup, LSP, Aalborg Universitet

Hvorfor?

Fremtidens folkeskole

I slutningen af 2013 vedtog et bredt flertal i det danske Folketing en folkeskolereform, som trådte i kraft d. 1. august 2014. Reformen fastsætter tre overordnede nationale mål om øget læring, trivsel og inklusion samt respekt for professionel viden og praksis, og den identificerer en lang række indsatser og forandringer, der skal understøtte realiseringen af disse mål.

Der har været talt og skrevet meget om lektiecafeer, længere skoledag, samarbejde mellem lærere og pædagoger, bevægelse og nye måder at lære på. Det egentligt nye – det der kan betegnes som et paradigmeskift for den danske folkeskole – ligger imidlertid i det forhold, at undervisningen skal være vidensbaseret og målstyret, og at målene skal fastsættes som læringsmål. Denne opgave er kolossal:

1. Lærere, pædagoger, ledere og skoleforvaltninger skal tilrettelægge arbejdet efter lærings- og kompetencemål. Det forudsætter en ny professionel praksis på alle niveauer i folkeskolen.
2. Den pædagogiske indsats skal baseres på forskningsbaseret viden om, hvad der virker bedst. Det forudsætter, at forskningsbaseret viden bruges og er tilgængelig i en form, der umiddelbart kan omsættes til praksis.
3. Indsatsen skal ske på grundlag af data om lærings- og udviklingsresultater på den enkelte skole. Det forudsætter, at elevernes læring og trivsel på den enkelte skole og i den enkelte klasse skal gøres synlig for lærere og ledere.
4. Forandringen skal bæres af en omfattende kompetenceudvikling for alle, der er tilknyttet folkeskolen. Det forudsætter, at der skal tilbydes efteruddannelse og udvikling på en måde, som understøtter de opstillede mål og samtidig er koblet direkte til den pædagogiske praksis, og som kan bruges til at takle de udfordringer, den enkelte underviser og leder står med.

Alt dette forudsætter en grundlæggende forandring af den måde, vi driver skole på for undervisere, ledere og skoleforvaltninger. Nærværende program vil demonstrere, hvordan fremtidens folkeskole kan realiseres i løbet af programperioden, med solide resultater allerede efter 1-2 år. Det vil levere det vidensgrundlag, som er nødvendigt for lærere og ledere, på en måde som kan bruges af alle praktikere i folkeskolen. Og det vil bidrage med problembaseret, praksisnær kompetenceudvikling.

Programmet tager udgangspunkt i metoder, som allerede er afprøvet af Laboratorium for forskningsbaseret skoleudvikling og pædagogisk praksis (LSP), Aalborg Universitet gennem et par år i Kristiansand kommune (Norge), og som er blevet brugt i pilotprojekter med alle skoler i Fredericia og Brønderslev kommuner i et lille års tid. Desuden er det inspireret af den skoleudvikling, som er gennemført med ca. 5000 skoler i Ontario-provinsen i Canada siden 2004 med resultater, der nyder international anerkendelse.

Programmet er udviklingsorienteret i den forstand, at der vil ske en løbende udvikling af de redskaber og metoder, som programmet leverer. Der arbejdes systematisk med vidensdeling og – spredning mellem programdeltagerne og til gavn for folkeskolen mere generelt. Programmet vil blive evalueret i forhold til klare, målbare mål for elevernes læring og trivsel.

Hvad?

Evidensinformeret udvikling af skoler, kompetencer og pædagogisk praksis

Projektets varighed er fire år, og det omfatter følgende hovedfaser:

Målbeskrivelse, kortlægning og analyse. Programmet starter med, at der med afsæt i elektroniske spørgeskemaer til elever, lærere, ledere og forældre gennemføres en kortlægning i form af dataindsamling, analyse og udarbejdelse af institutionsprofiler om elevernes læring og trivsel. Kortlægningens resultater samles i en kvalitetsrapport for hver enkelt deltagende kommune, der afdækker lærings- og trivselsresultater, påviser sammenhænge mellem pædagogiske indsatser og læringsresultater, og giver anbefalinger til, hvordan der effektivt kan iværksættes en vedvarende udvikling, der forbedrer elevernes læring og trivsel.

Kommune-, skole- og klasseprofiler. Resultatet af kortlægningen gøres tilgængelig i form af skole- og kommuneprofiler, således at skoleledelse og forvaltning kan se profiler for den enkelte skole, sammenligne resultater internt i kommunen samt på tværs af de deltagende kommuner i programmet. Andre relevante elev- og skoledata integreres og gøres tilgængelige for deltagerne. Resultaterne danner grundlag for strategiske og pædagogiske indsatser og for kompetenceudviklingsindsatser i forhold til elevers læring og trivsel. Der kan være tale om faglig, pædagogisk og/eller ledelsesmæssig dygtiggørelse afhængig af resultaterne i kortlægningen. Via skolens profiler kan skolens ledelse, lærere og pædagoger se profiler for den enkelte classes eller årgangs lærings- og trivselsresultater. Profilerne kan blandt andet brydes ned på køn og fx vise forskelle mellem drenge og pigers trivsel og læring. Profilerne bruges i lærernes og pædagogernes daglige arbejde. Desuden kan teamet omkring den enkelte klasse bruge kortlægningens resultater på klasseniveau i forbindelse med tilrettelæggelse af en differentieret og målstyret undervisning, skole-hjem samarbejde med videre.

Identificering og gennemførelse af kompetenceudviklingsaktiviteter. På basis af kvalitetsrapporten og den enkelte skoles resultater identificerer aktørerne (LSP, Center for Offentlig Kompetenceudvikling - COK, skoleforvaltningerne og de enkelte skoler) en række udviklingsaktiviteter med fokus på kompetenceudvikling for medarbejdere og ledere via forløb baseret på forskellige læringstilgange som seminarer, workshops, e-læring, evidensbaserede udviklingssamtaler, praksisnære udviklingsforløb og strategiske indsatser.

Med henblik på at identificere effekter gentages kortlægningen efter en periode på to år. Ved at sammenligne resultaterne med den indledende kortlægning får man et evidensbaseret billede af effekten for elevernes læring og trivsel af de gennemførte kompetenceudviklingsindsatser og pædagogiske initiativer. Herefter fortsættes indsatsen med nye, reviderede eller supplerende kommunale indsatser og evt. nye udviklingsmål i yderligere to år, således at den samlede udviklingsindsats i Program for forskningsinformeret, målstyret skole- og kompetenceudvikling har

en varighed på fire år. Efter disse fire år gennemføres en afsluttende kortlægning, som er basis for en forventet permanentgørelse af denne metode til udvikling af læringsmiljøer og pædagogisk praksis, og som danner grundlag for en afsluttende identifikation af blivende effekter af indsatsen.

Hvem?

Et storskalaprojekt

Program for forskningsinformeret, målstyret skole- og kompetenceudvikling bygger på et gensidigt samarbejde mellem LSP, COK og tolv kommuner: Billund, Brønderslev, Fredericia, Frederikssund, Hedensted, Holbæk, Horsens, Kolding, Nordfyn, Roskilde, Svendborg og Thisted. Projektet ledes af LSP, på Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet, og det gennemføres i samarbejde med COK.

De tolv kommuner dækker tilsammen et bredt spektrum af danske kommuner og målt på antallet af elever og medarbejdere udgør programmet ca. 1/10 af den samlede folkeskole. Det betyder, at deltagerne kan lære af hinanden på tværs af kommunegrænserne, at programmets storskalafordele kan udnyttes, og at det vil give et realistisk billede af fremtidens folkeskole. Kommunerne er indstillet på, at de med deltagelse i Program for forskningsinformeret, målstyret skole- og kompetenceudvikling arbejder forskningsinformeret og målrettet, og at de kommer til at indgå i et tværkommunalt samarbejde og netværk.

Projektet refererer til en baggrundsgruppe, hvor alle vigtige parter i den danske folkeskole er repræsenteret, og hvor der blandt andet sidder tre af de internationalt førende forskere i skoleudvikling og skoleledelse: professor John Hattie fra Melbourne University i Australien, professor Michael Fullan fra Canada og professor Viviane Robinson fra New Zealand.